06/08/2023

Λόγος Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά για την Θεία Μεταμόρφωση του Σωτήρος (ΗΧΗΤΙΚΟ)

/ Πνευματικά Αποσπάσματα

Το περιοδικό Ορθόδοξη Πορεία του Συλλόγου Ορθόδοξων Τυφλών Ελλάδος δημοσίευσε την ομιλία στην Θεία Μεταμόρφωση του Κυρίου και Θεού και Σωτήρος Ιησού Χριστού του Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά.

Ακούστε τον πατερικό λόγο, όπως αυτός «δημοσιεύθηκε» στο 160-ο τεύχος (Ιουλίου – Αυγούστου του 2016) του ηχητικού περιοδικού.

Η ομιλία στην Θεία Μεταμόρφωση του Κυρίου Ιησού Χριστού – Αγ. Γρηγορίου του Παλαμά.mp3

Ο Προφήτης Ησαΐας προείπε για το ευαγγέλιο ότι «λόγο συντετμημένο θα δώσει ο Κύριος επί της γης» (Ησ. 10, 25). Συντετμημένος λόγος είναι εκείνος, που μέσα σε

λίγες λέξεις περικλείει πλούσιο νόημα. Ας επανεξετάσουμε λοιπόν σήμερα όσα έχουμε εκθέσει, κι ας προσθέσουμε όσα υπολείπονται, για να εμφορηθούμε ακόμη περισσότερο από τα εναποκείμενα άφθαρτα νοήματα, και ολόκληροι να καταληφθούμε από τα θεία.

«Τον καιρό εκείνο παραλαμβάνει ο Ιησούς τον Πέτρο, τον Ιάκωβο και τον Ιωάννη και τους ανεβάζει σε όρος υψηλό κατ' ιδίαν. Εκεί μεταμορφώθηκε ενώπιόν τους και έλαμψε το πρόσωπό Του όπως ο ήλιος» (Ματθ. 17, 1). Ιδού τώρα είναι καιρός ευπρόσδεκτος, σήμερα ημέρα σωτηρίας, αδελφοί, ημέρα θεία, νέα και αΐδιος, που δεν μετρείται με διαστήματα, δεν αυξομειώνεται, δεν διακόπτεται από νύκτα. Διότι είναι η ημέρα του Ήλιου της δικαιοσύνης, ο οποίος δεν υφίσταται αλλοίωση ή σκιά ένεκα μετατροπής» (Ιακ. 1, 7). Αυτός, αφ' ότου φιλανθρώπως έλαμψε σε μας με την ευδοκία του Πατρός και συνεργία του Αγίου Πνεύματος, και μας εξήγαγε από το σκοτάδι στο θαυμαστό του φως, συνεχίζει για πάντα να λάμπει πάνω από τα κεφάλια μας ως άδυτος ήλιος.

Επειδή, λοιπόν, είναι δικαιοσύνης και αλήθειας ήλιος, δεν ανέχεται να φέγγει και να γνωρίζεται από αυτούς που μετέρχονται το ψεύδος ή υψώνουν την αδικία με λόγια ή την επιδεικνύουν με έργα. Αλλά εμφανίζεται και γίνεται πιστευτός από τους εργάτες της δικαιοσύνης και τους εραστές της αλήθειας, και αυτούς ευφραίνει με τις λάμψεις Του. Αυτό είναι που λέει η Γραφή «Φως ανέτειλε για τον δίκαιο και η σύζυγός του ευφροσύνη» (Ψαλμ. 96, 12). Γι' αυτό και ο ψαλμωδός προφήτης άδει προς τον Θεό: «Το Θαβώρ και ο Ερμών θα αγαλλιάσουν στο όνομά σου» (Ψαλμ. 88, 12), προαναγγέλλοντας την ευφροσύνη που προκλήθηκε αργότερα στο όρος από την έλλαμψη εκείνη σ' αυτούς που την είδαν.

Ο δε Ησαΐας λέει: «λύσε κάθε δεσμό αδικίας, διάλυσε τους κόμπους βιαίων συνθηκών, κάθε άδικη συμφωνία αναίρεσε» (Ησ. 58, 6). Και κατόπιν: «Τότε θα ξεχυθεί σαν την αυγή το φως σου, και τα ιάματά σου γρήγορα θα ανατείλουν, θα πορεύεται ενώπιόν σου η δικαιοσύνη σου, και η δόξα του Θεού θα σε προστατεύει» (Ησ. 58, 8). Και πάλι, «εάν αφαιρέσεις από σένα δεσμό και χειρονομία καταδικαστική και κακολογία, και δώσεις στον πεινασμένο άρτο με την ψυχή σου και χορτάσεις ψυχή ταπεινωμένη, τότε θα ανατείλει μέσα από το σκοτάδι το φως σου, και το σκοτάδι σου θα γίνει σαν μεσημέρι» (Ησ. 58, 9). Πράγματι, τους καθιστά κι αυτούς άλλους ήλιους, πάνω στους οποίους ο ήλιος αυτός θα λάμψει απλέτως· «διότι θα λάμψουν και οι δίκαιοι όπως ο ήλιος στην βασιλεία του Πατρός τους» (Ματθ. 13, 43).

Ας αποβάλλουμε λοιπόν, αδελφοί, τα έργα του σκότους, κι ας εργαζόμαστε τα έργα του φωτός, ώστε όχι μόνο να βαδίσουμε ευσχημόνως σαν σε τέτοια ημέρα, αλλά και ημέρας υιοί να γίνουμε. Και ας ανεβούμε στο όρος, όπου ο Χριστός

έλαμψε, για να δούμε τι συνέβη εκεί. Ή μάλλον, εάν είμαστε όπως πρέπει, και έχουμε γίνει άξιοι τέτοιας ημέρας, ο ίδιος ο Λόγος του Θεού θα μας ανεβάσει στον κατάλληλο καιρό. Τώρα όμως, παρακαλώ, εντείνετε και ανυψώστε τους οφθαλμούς της διάνοιας προς το φως του ευαγγελικού κηρύγματος, έως ότου μεταμορφωθείτε με την ανακαίνιση του νου σας, και έτσι αποκτώντας την θεία αίγλη από ψηλά, να γίνετε σύμμορφοι με το ομοίωμα της δόξας του Κυρίου (Φιλ. 3, 21), του οποίου το πρόσωπο επάνω στο όρος έλαμψε σήμερα σαν τον ήλιο.

Τι σημαίνει «σαν τον ήλιο;» Κάποτε το ηλιακό φως δεν υπήρχε σαν σε σκεύος στον δίσκο τούτο. Το μεν φως είναι πρωτογεννημένο, τον δε δίσκο την τετάρτη ημέρα δημιούργησε ο Κτίστης των πάντων, ανάβοντας σ’ αυτόν το φως, και κάμνοντάς τον άστρο που φέρνει την ημέρα και συγχρόνως φαίνεται την ημέρα. Κατά τον ίδιο τρόπο και το φως της θεότητας κάποτε δεν βρισκόταν σαν σε σκεύος στο σώμα του Χριστού. Εκείνο μεν είναι πριν από κάθε αρχή και δίχως αρχή. Τούτο δε το πρόσλημμα, το οποίο έλαβε από μας ο Υιος του Θεού, δημιουργήθηκε για χάρη μας στους ύστερους χρόνους, λαμβάνοντας εντός του το πλήρωμα της θεότητος. Έτσι εμφανίσθηκε φωστήρας θεοποιός και συνάμα θεοφεγγής. Έτσι έλαμψε το πρόσωπο του Χριστού όπως ο ήλιος, τα δε ιμάτιά Του έγιναν λευκά όπως το φως. Ο δε Μάρκος λέει «στιλπνά και λευκά πολύ σαν χιόνι, τέτοια που δεν μπορεί να λευκάνει γναφέας επί της γης» (Μαρκ. 9, 3).

Λαμπρύνθηκε, λοιπόν, με το ίδιο φως και το προσκυνητό εκείνο σώμα του Χριστού και τα ιμάτια, αλλ’ όχι εξίσου. Διότι το μεν πρόσωπό Του σαν τον ήλιο έλαμψε, τα δε ιμάτια, εφόσον άγγιζαν το σώμα Του, έγιναν φωτεινά. Και έδειξε με αυτό ποιες είναι οι στολές της δόξας, που θα ενδυθούν κατά τον μέλλοντα αιώνα όσοι πλησίασαν τον Θεό, και ποια είναι τα ενδύματα της αναμαρτησίας, τα οποία όταν απέβαλε ο Αδάμ λόγω της παραβάσεως, φαινόταν γυμνός και αισθανόταν ντροπή.

Ο μεν θείος Λουκάς λέει: «Έγινε η μορφή Του διαφορετική και η ενδυμασία Του λευκή και απαστράπτουσα», βλέποντας ότι όλα τα εκεί τελούμενα δεν έχουν κάτι αντίστοιχο να συγκριθούν. Ο δε Μάρκος εικονίζει μεν τα ιμάτια, λέγοντας όμως ότι είναι στιλπνά και λευκά σαν χιόνι, έδειξε και αυτός ότι οι εικόνες και τα παραδείγματα υστερούν έναντι της θέας των ιματίων εκείνων. Διότι το χιόνι είναι μεν λευκό, αλλ’ όχι στιλπνό. Έχει πάντα ανώμαλη επιφάνεια, εφόσον όλο αποτελείται από μικρές φυσαλίδες λόγω της μίξεως του ενυπάρχοντος σ’ αυτό αέρα. Όταν δηλαδή το σύννεφο δεν έχει ακόμη συσταθεί τελείως, και δεν μπορεί να αποβάλει τον ενυπάρχοντα αέρα, πήζει από την σφοδρότητα του ψύχους, και έτσι κατέρχεται γεμάτο αέρα, λευκό και ανώμαλο, όπως περίπου ο αφρός.

Επειδή, λοιπόν, δεν αρκούσε το λευκό του χιονιού, για να παραστήσει την τερπνότητα της θέας εκείνης, συμπεριλήφθηκε και το στιλπνό, δείχνοντας και μ’

αυτά ο ευαγγελιστής την υπερφυή φύση του φωτός εκείνου, με το οποίο τα ιμάτια εκείνα έγιναν στιλπνά και λευκά. Πράγματι, δεν είναι ιδιότητα του φωτός να καθιστά λευκά και στιλπνά αυτά που φωτίζει, αλλά να δείχνει το χρώμα τους. Αντιθέτως, Εκείνο, καθώς φαίνεται, τα αποκάλυψε ή μάλλον τα αλλοίωσε, πράγμα που δεν συνιστά ιδιότητα αισθητού φωτός. Το δε ακόμη παραδοξότερο, ότι, και όταν τα αλλοίωσε, τα διατήρησε πάλι αναλλοίωτα, όπως φάνηκε λίγο αργότερα. Πώς να τα ενεργεί αυτά φως γνώριμο σε μας? Γι’ αυτό ο ευαγγελιστής θέλοντας να δείξει υπερφυή όχι μόνο την υπεροχική λαμπρότητα και ομορφιά του προσώπου του Κυρίου, αλλά και την ωραιότητα των ενδυμάτων, παραμέρισε με τρόπο την φυσική ωραιότητα, συνάπτοντας την στιλπνότητα με το λευκό του χιονιού. Επειδή όμως και η τέχνη μαζί με την φύση επινοεί το ωραίο, θέτοντας εκείνη την ομορφιά πάνω από τεχνητούς ωραϊσμούς, αναφέρει: «τέτοια, που δεν μπορεί να λευκάνει γναφέας επάνω στην γη».

Αλλ’ όμως ο προαιώνιος Λόγος, που σαρκώθηκε για μας, η ενυπόστατη σοφία του Πατρός, φέρει οπωσδήποτε μέσα Του και τον λόγο του ευαγγελικού κηρύγματος, του οποίου το γράμμα είναι σαν ενδυμασία· λευκό και σαφές, συνάμα δε στιλπνό και λαμπρό και σαν μαργαριτάρι, μάλλον δε θεοπρεπές και ένθεο γι’ αυτούς που βλέπουν πνευματικά τα του Πνεύματος, και ερμηνεύουν θεοπρεπώς τις λέξεις των κειμένων, και δείχνουν ότι τα λόγια του ευαγγελικού κηρύγματος είναι τέτοια, που γναφέας επάνω στην γη, δηλαδή σοφός του κόσμου τούτου, δεν μπορεί να διασαφήσει. Και τι λέω να διασαφήσει; Δεν μπορεί να τα κατανοήσει, ούτε όταν τα εξηγεί άλλος. Διότι, καθώς λέει ο απόστολος, «ψυχικός άνθρωπος δεν δέχεται τα του Πνεύματος, ούτε μπορεί να τα γνωρίσει» (Α΄ Κορ. 2, 14). Γι’ αυτό και εσφαλμένως θεωρεί αισθητές τις ασύλληπτες και θείες και πνευματικές ελλάμψεις, «ερευνώντας πράγματα που δεν είδε, μάταια υπερυφανευόμενος με τον υποδουλωμένο στην αμαρτία νου του» (Κολ. 2, 18).

Αλλ’ ο Πέτρος, που ο νους του φωτίσθηκε από την θεσπέσια εκείνη θέα, και ανυψώθηκε προς θείο έρωτα και πόθο μεγαλύτερο, μη θέλοντας πλέον να αποχωρισθεί το φως εκείνο, «καλό είναι να είμαστε εδώ», έλεγε στον Κύριο, «αν θέλεις, ας κατασκευάσουμε εδώ τρεις σκηνές, μία για σένα, μία για τον Μωϋσή και μία για τον Ηλία», μη γνωρίζοντας τι λέει. Διότι, βέβαια, δεν είχε φθάσει ο καιρός της αποκαταστάσεως. Όταν έλθει ο καιρός, δεν θα χρειασθούμε σκηνές χειροποίητες. Πέρα από αυτό, δεν έπρεπε να εξισώνει τον Δεσπότη με τους δούλους, με την ομοιότητα των σκηνών. Ο μεν Χριστός ως Υιος γνήσιος στους κόλπους του Πατρός βρίσκεται, οι δε προφήτες ως υιοί γνήσιοι του Αβραάμ στους κόλπους του Αβραάμ, όπως πρέπει θα κατοικήσουν. Καθώς λοιπόν ο Πέτρος στην άγνοιά του έλεγε αυτά, «ιδού, νεφέλη φωτεινή τους επισκίασε», διακόπτοντας τους λόγους του Πέτρου, και δείχνοντας ποια είναι η σκηνή που αρμόζει στον

Χριστό. Τι ήταν όμως αυτή η νεφέλη, και πώς, ενώ ήταν φωτεινή, τους επισκίασε? Μήπως είναι αυτή το απρόσιτο φως, στο οποίο ο Θεός κατοικεί, το φως που ενδύεται σαν ιμάτιο; Διότι λέει: «αυτός που καθιστά τα σύννεφα άμαξά Του» (103, 4) και «έθεσε το σκότος περικάλυμμά Του σαν κυκλική σκηνή» (Ψαλμ. 17, 13), ενώ ο απόστολος λέει: «είναι ο μόνος που έχει αθανασία και κατοικεί σε φως απρόσιτο» (Α΄ Τιμ. 6, 16). Ώστε το ίδιο είναι εδώ και φως και σκότος, που επισκιάζει από ασύγκριτη λαμπρότητα.

Αλλά και αυτό, που λίγο πριν είδαν τα μάτια των αποστόλων, χαρακτηρίζεται ως απρόσιτο από τους ιερούς θεολόγους. «Σήμερα είναι φωτός απροσίτου άβυσσος. Σήμερα φωτίζει τους αποστόλους απεριόριστη έκχυση θείας αίγλης στο Θαβώρ». Και ο μέγας Διονύσιος αποκαλώντας γνόφο το απρόσιτο φως, όπου λέγεται ότι κατοικεί ο Θεός, λέει, ότι «σ' αυτόν τον γνόφο εισέρχεται όποιος αξιώνεται να γνωρίσει και να δεί τον Θεό». Επομένως το ίδιο φως ήταν αυτό που πρωτύτερα έβλεπαν να λάμπει από το πρόσωπο του Κυρίου οι απόστολοι, και η φωτεινή νεφέλη που κατόπιν επισκίασε. Αλλά στην αρχή επειδή έλαμπε μετριότερα, επέτρεπε την όραση. Όταν όμως διαχύθηκε με πολύ μεγαλύτερη ένταση, ήταν γι' αυτούς αόρατο, λόγω της ασύγκριτης λαμπρότητος. Και έτσι επισκίασε την πηγή του θείου και αεννάου φωτός, τον ήλιο της δικαιοσύνης Χριστό. Άλλωστε, και στον αισθητό ήλιο το ίδιο φως, και την όραση παρέχει μέσω της ακτίνος, και αφαιρεί πάλι την όραση, όταν κατάματα τον κοιτάξει κανείς, διότι η λαμπρότητά του είναι υπεράνω της δυνατότητος των οφθαλμών μας.

Αλλ' ο μεν αισθητός ήλιος φαίνεται όπως είναι εκ φύσεως και όχι όπως θέλει, ούτε μόνο σε όποιους θέλει. Ο δε ήλιος της αλήθειας και της δικαιοσύνης Χριστός, έχοντας όχι μόνο φύση και φυσική λαμπρότητα και δόξα, αλλά και θέληση ανάλογη, φωτίζει προνοητικώς και σωτήρια μόνο όσους θέλει και όσο θέλει. Έτσι θέλησε και φάνηκε σαν ήλιος ενώπιον των αποστόλων, και μάλιστα όχι από μεγάλη απόσταση. Έπειτα έλαμψε πιο έντονα κατά την θέλησή Του, και από την ασύγκριτη φωτεινότητα έγινε αόρατος στα μάτια των αποστόλων, σαν να εισήλθε σε φωτεινή νεφέλη. Αλλά και φωνή ακούσθηκε από την νεφέλη: «Αυτός είναι ο Υιος μου ο αγαπητός, στον οποίον ευδόκησα, Αυτόν να ακούτε». Όταν ο Κύριος βαπτίσθηκε στον Ιορδάνη, ανοίχθηκαν οι ουρανοί και η ίδια ακούσθηκε φωνή από την δόξα εκείνη ασφαλώς, την οποία δόξα και ο Στέφανος αργότερα ενατένισε, όταν άνοιξαν γι' αυτόν οι ουρανοί, και καταλήφθηκε από το Πνεύμα το Άγιο. Τώρα ακούσθηκε από την νεφέλη, που επισκίασε τον Ιησού. Επομένως είναι αυτή η ίδια η υπερουράνια δόξα του Θεού. Πώς λοιπόν είναι αισθητό φως το υπερουράνιο?

Δίδαξε δε η από την νεφέλη φωνή του Πατρός, ότι όλα εκείνα τα προ της ελεύσεως του Κυρίου και Θεού και Σωτήρα μας Ιησού Χριστού, οι νομοθεσίες, οι

υιοθεσίες, ήταν ατελή και δεν έγιναν ούτε τελέσθηκαν σύμφωνα με προηγούμενο θέλημα του Θεού, αλλά παραχωρήθηκαν για την μέλλουσα αυτή του Κυρίου παρουσία και επιφάνεια.

Αυτός λοιπόν είναι εκείνος, στον οποίο ευδοκεί και αναπαύεται και ευαρεστείται τέλεια ο Πατήρ, όπως σε Υιό αγαπητό. Γι' αυτό και παραγγέλλει Αυτόν να ακούμε και σ' Αυτόν να πειθαρχούμε. Και όταν λέει «εισέλθετε από την στενή πύλη, διότι είναι πλατειά και άνετη η οδός που οδηγεί στην απώλεια, ενώ στενή και δύσβατη η οδός που οδηγεί στην ζωή», Αυτόν να ακούτε. Κι όταν λέει πως το φως αυτό είναι βασιλεία του Θεού, Αυτόν να ακούτε, σ' Αυτόν να πιστεύετε, και τέτοιου φωτός να καθιστάτε αξίους τους εαυτούς σας.

Όταν λοιπόν φάνηκε η φωτεινή νεφέλη και ήχησε από την νεφέλη η πατρική φωνή, έπεσαν, λέει, με το πρόσωπο στην γη οι μαθητές· όχι εξ αιτίας της φωνής, αφού και άλλοτε πολλές φορές ακούσθηκε, όχι μόνο στον Ιορδάνη αλλά και στα Ιεροσόλυμα, όταν πλησίαζε το σωτήριο πάθος. Πράγματι, όταν ο Κύριος είπε «Πάτερ, δόξασε το όνομά Σου», ήλθε φωνή από τον ουρανό: «Το όνομά μου το δόξασα και πάλι θα το δοξάσω» (Ιω. 12, 28), και όλος μεν ο όχλος άκουσε, αλλά κανείς από αυτούς δεν έπεσε. Εδώ όμως όχι μόνο φωνή, αλλά και φως απεριόριστο συνάμα φάνηκε. Ευλόγως, λοιπόν, κατάλαβαν οι θεοφόροι Πατέρες ότι γι' αυτόν τον λόγο έπεσαν πρηνείς οι μαθητές, όχι για την φωνή, αλλά για το παράξενο και υπερφυές φως. Διότι και πριν φθάσει η φωνή ήσαν φοβισμένοι, όπως λέει ο Μάρκος, σαφώς από την θεοφάνεια εκείνη.

Όμως, όταν με όλα αυτά αποδεικνύεται ότι το φως εκείνο είναι θείο και υπερφυές και άκτιστο, τι παθαίνουν πάλι αυτοί που επιδίδονται με υπερβολικό ζήλο στην θύραθεν και σαρκική παιδεία, και δεν μπορούν να γνωρίσουν τα του Πνεύματος; Κατρακυλούν σε άλλο γκρεμό. Δεν το ονομάζουν θεία δόξα, ούτε βασιλεία Θεού, ούτε κάλλος, ούτε χάρη, ούτε λαμπρότητα, όπως από τον Θεό και τους θεολόγους διδαχθήκαμε, αλλά ισχυρίζονται ότι τούτο είναι η ουσία του Θεού, το οποίο προηγουμένως έλεγαν ότι είναι αισθητό και κτιστό. Ο δε Κύριος στα ευαγγέλια λέει πως τούτη η δόξα δεν είναι κοινή μόνο σ Αυτόν και τον Πατέρα, αλλά και στους αγίους αγγέλους, καθώς γράφει ο θείος Λουκάς: «όποιος ντραπεί να ομολογήσει εμένα και την διδασκαλία μου στην γενεά αυτή, θα ντραπεί και ο Υιος του ανθρώπου γι' αυτόν, όταν έλθει μέσα στην δόξα Του και την δόξα του Πατρός και των αγίων αγγέλων» (Λουκ. 9, 26). Αυτοί λοιπόν που ισχυρίζονται Πως η δόξα αυτή είναι ουσία, θα δεχθούν ότι αυτή είναι κοινή ουσία του Θεού και των αγγέλων, πράγμα που αποτελεί εσχάτη ασέβεια.

Μάλιστα, όχι μόνο οι άγγελοι, αλλά και οι άγιοι μεταξύ των ανθρώπων μετέχουν σ' αυτή την δόξα και βασιλεία. Αλλ' ο μεν Πατήρ και ο Υιος μαζί με το θείο Πνεύμα

έχουν φυσική τούτη την δόξα και βασιλεία, οι δε άγιοι άγγελοι και άνθρωποι την αποκτούν κατά χάρη, δεχόμενοι από εκεί την έλλαμψη. Άλλωστε και ο Μωϋσής και ο Ηλίας, που εμφανίσθηκαν μαζί Του σ' αυτή την δόξα, αυτό ακριβώς μας παρέστησαν. Ο δε Μωϋσής φάνηκε κοινωνός της θεϊκής δόξης, όχι μόνο τώρα επάνω στο Θαβώρ, αλλά και τότε που το πρόσωπό του δοξάσθηκε τόσο, ώστε να μη μπορούν οι Ισραηλίτες να το αντικρύσουν. Τούτο δηλώνει και αυτός που λέει ότι ο Μωϋσής δέχθηκε στο θνητό πρόσωπό του την αθάνατη δόξα του Πατρός. Καθώς και εκείνος που, όταν ο Ευνόμιος χαρακτήριζε αμετάδοτη προς τον Υιό την δόξα του Παντοκράτορος, τον αντέκρουσε λέγοντας ότι, δεν θα ανεχόμουν τέτοιο λόγο, ακόμη κι αν αναφερόταν στον Μωϋσή.

Κοινή, λοιπόν, και μία είναι η δόξα και η βασιλεία και η λαμπρότητα του Θεού και των αγίων Του. Γι' αυτό και ο ψαλμωδός προφήτης ψάλλει: «η λαμπρότητα του Θεού μας θα είναι επάνω μας» (Ψαλμ. 89, 19). Αλλά κανείς μέχρι τώρα δεν τόλμησε να πει ότι είναι μία και κοινή η ουσία του Θεού και των αγίων. Και βέβαια κοινή φάνηκε τελευταία επάνω στο όρος η θεία λαμπρότητα της θεότητος του Λόγου και της ανθρώπινης σάρκας. Ότι είναι όμως κοινή η ουσία της θεότητος και της σάρκας, θα το έλεγαν ο Ευτυχής και ο Διόσκορος, και όχι αυτοί που θέλουν να είναι ευσεβείς. Και την μεν δόξα αυτή και λαμπρότητα, όπως και τώρα την είδαν οι συνοδοιπόροι του Ιησού, όλοι θα την αντικρύσουν, όταν ο Κύριος φανεί να λάμπει από ανατολή έως δύση. Κανείς όμως δεν στάθηκε στην υπόσταση και ουσία του Θεού, και είδε, ή περιέγραψε την θεία φύση. Και το μεν θείο τούτο φως δίδεται με μέτρο, και επιδέχεται το μάλλον και ήττον μεριζόμενο δίχως να διαιρείται, κατά την αξία αυτών που το δέχονται. Η απόδειξη είναι κοντά. Το μεν πρόσωπο του Κυρίου έλαμψε πιο πολύ απ' τον ήλιο, τα δε ιμάτια έγιναν λαμπρά και λευκά σαν χιόνι. Και ο Μωϋσής και ο Ηλίας στην ίδια θεάθηκαν δόξα, αλλά κανείς τους δεν άστραψε τότε σαν ήλιος. Και οι ίδιοι οι μαθητές μέρος του φωτός εκείνου είδαν, μέρος δεν μπόρεσαν να ατενίσουν.

Έτσι λοιπόν μετρείται και μερίζεται, δίχως να διαιρείται, το φως εκείνο, και επιδέχεται αυξομείωση. Και ένα μέρος αυτού γνωρίζεται τώρα, ένα μέρος αργότερα. Γι' αυτό και ο θείος Παύλος λέει: «τώρα κατά μέρος γνωρίζουμε και κατά μέρος προφητεύουμε» (Α΄ Κορ. 13, 9). Όμως τελείως αμέριστη και ακατάληπτη είναι η ουσία του Θεού, και καμμιά ουσία δεν επιδέχεται αυξομειώσεις. Κατά τα άλλα, είναι γνώρισμα των καταραμένων Μεσσαλιανών το να νομίζουν ότι η ουσία του Θεού γίνεται ορατή στους κατ' αυτούς αξίους. Εμείς όμως ανατρέποντας και τους παλαιούς και τους σύγχρονους κακοδόξους, και πιστεύοντας, καθώς διδαχθήκαμε, ότι οι άγιοι βλέπουν και κοινωνούν όχι την ουσία του Θεού, αλλά βασιλεία και δόξα και λαμπρότητα και φως απόρρητο και θεία χάρη, ας οδεύσουμε προς την λάμψη του φωτός της χάριτος, για να

γνωρίσουμε και να θεωρήσουμε τρίφωτη Θεότητα, που ακτινοβολεί ενιαία απόρρητη αίγλη από μία τρισυπόστατη φύση. Και τα μάτια του νου ας ανυψώσουμε προς τον Λόγο, που είναι τώρα με το σώμα Του εγκατεστημένος πάνω από τις ουράνιες αψίδες. Αυτός, θεοπρεπώς καθήμενος στα δεξιά της μεγαλωσύνης, σαν από μακρυνό τόπο μας στέλνει αυτό το μήνυμα: «όποιος θέλει να παραστεί σ' αυτή την δόξα, ας μιμείται κατά το δυνατόν, και ας πορεύεται την οδό και την πολιτεία, την οποία υπέδειξα με τον επίγειο βίο μου».

Ας παρατηρούμε, λοιπόν, με τους εσωτερικούς οφθαλμούς το μέγα τούτο θέαμα, την φύση μας να ζει αιωνίως με το άϋλο πυρ της θεότητος. Και αφού αποβάλουμε τους δερμάτινους χιτώνες, τους οποίους φορέσαμε εξαιτίας της παραβάσεως, τα γεώδη και σαρκικά φρονήματα, ας σταθούμε σε γη αγία, αναδεικνύοντας ο καθένας την δική του γη αγία δια της αρετής και της ανατάσεως προς το Θεό, ώστε να έχουμε παρρησία, όταν έρχεται ο Θεός μέσα σε φως, και προστρέχοντας να φωτισθούμε, και φωτιζόμενοι να ζήσουμε αιωνίως μαζί Του προς δόξα της τρισηλίου και μοναρχικωτάτης λαμπρότητος, τώρα και πάντα και στους αιώνες των αιώνων.
Αμήν.

Η/Υ ΠΗΓΗ
http://www.oodegr.com/oode/pateres1/palamas/metamorfwsi1.htm

Υμνολογική Εκλογή

Απολυτικιον. Ήχος βαρύς.

Μετεμορφώθης εν τω όρει Χριστέ ο θεός, δειξας τοις Μαθηταίς σου την δόξαν σου, καθώς ηδύναντο. Λάμψον και ημίν τοις αμαρτωλοίς, το φώς σου το αίδιον, πρεσβείαις της Θεοτόκου, φωτοδοτα δόξα σοι.

Στο όρος Θαβώρ, Χριστέ ο Θεός, μετεμορφώθης, και έδειξες στους μαθητές Σου ένα μέρος της δόξας Σου, όσο μπορούσαν βέβαια να αντικρίσουν. Σε παρακαλούμε λοιπόν, Κύριε, λάμψε και σε μας τους αμαρτωλούς το Φως Σου το αιώνιο και απερίγραπτο, με τις πρεσβείες της Θεοτόκου, Φωτοδότα, δόξα Σοι.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΟΡΘΡΟΝ

Μετά την α' Στιχολογίαν, Κάθισμα. Ήχος δ'. Κατεπλάγη Ιωσήφ.

Την των βροτών εναλλαγήν, την μετά δόξης σου Σωτήρ, εν τη δευ¬τέρα και φρικτή, της σής ελεύσεως δεικνύς, επί του όρους Θαβώρ μετεμορφώθης. Ηλίας και Μωσής συνελάλουν σοι' τους τρεις των Μαθητών συνεκάλεσας' οί κατιδόντες

Δέσποτα την δόξαν σου, τη αστραπή σου εξέστησαν. Ο τότε τούτοις, το φώς σου λάμψας, φώτι¬σον τας ψυχάς ημών.

Θέλοντας, Σωτήρ, να δείξεις στους μαθητές Σου την αλλαγή, που θα υποστούν οι θνητοί άνθρωποι κατά την δευτέρα Σου και φρικτή παρουσία , όταν με την δόξα Σου θα έλθεις πάλι, μεταμορφώθηκες πάνω στο όρος Θαβώρ. Μιλούσαν μαζί Σου τότε, ο Ηλίας και ο Μωυσής. Κάλεσες μαζί ΣΟΥ επίσης, τους τρεις ΑΠΌ τους ΜΑΘΗΤΈς Σου, τον Πέτρο, τον Ιάκωβο και τον Ιωάννη. Αυτοί μάλιστα, όταν είδαν την δόξα Σου, Δέσποτα, από την έκπληξή τους έπεσαν κάτω. Συ λοιπόν, Κύριε, που τότε τους έδειξες το Φως Σου, φώτισε και τις ψυχές μας.

Μετά την β’ Στιχολογίαν, Κάθισμα, όμοιον.

Επί το όρος το Θαβώρ, μετεμορφώθης Ιησού’ και νεφέλη φωτεινή, εφηπλωμένη ως σκηνή, τους Αποστόλους της δόξης σου κατεκάλυψεν’ όθεν και εις γήν εναπέβλεπον, μη φέροντες οράν, την λαμ¬πρότητα, της απροσίτου δόξης του προσώπου σου, άναρχε Σώτερ Χριστέ ο θεός. ο τότε τούτοις, το φώς σου λάμψας, φώτισον τας ψυχάς ημών.

Επάνω στο όρος Θαβώρ μεταμορφώθηκες, Ιησού, και φωτεινή νεφέλη απλωμένη σαν σκηνή εκάλυψε με τη δόξα Σου τους αποστόλους. Γι’ αυτό οι απόστολοι χαμήλωσαν τα μάτια στη γη, γιατί δεν μπορούσαν να αντέξουν να θεωρούν τη λαμπρότητα της απλησίαστης δόξας του προσώπου Σου, άναρχε Σωτήρα μας, Χριστέ ο Θεός. Συ λοιπόν που τότε έλαμψες το φως Σου για χάρη τους, φώτισε και τις ψυχές μας.

Μετά τον Πολυέλεον, Κάθισμα. Ήχος δ. Ο υψωθείς εν τω Σταυρώ.

Ο ανελθών συν Μαθηταίς εν τω όρει, και εν τη δόξη του Πατρός απαστράψας, συν Μωυσή Ηλίας σοι παρίστανται’ Νόμος και Προφήται γαρ, ως θεώ λειτουργούσιν’ ω και την Υιότητα, την φυσικήν ο Γεννήτωρ, ομολογών εκάλεσεν Υιόν, όν ανυμνούμεν, συν σοί και τω Πνεύματι.

Συ Κύριε, που ανέβηκες μαζί με τους μαθητές Σου στο όρος Θαβώρ, άστραψεςεκθαμβωτικά με τη δόξα του Θεού Πατρός, ενώ δίπλα Σου στέκονταν ο Μωυσής και ο Ηλίας. Γιατί ο νόμος και οι προφήτες λειτουργούσαν απεναντί Σου όπως οι ιερείς απέναντι στο Θεό. Αναγνωρίζοντας λοιπόν την φυσική ιδιότητα του Υιού σε Εσένα ο Θεός Πατήρ, Σε ομολόγησε Υιό Του. Αυτόν ανυμνούμε σαν Θεό μαζί με Σένα τον Υιό και το Αγιο Πνεύμα.

Μετά τον Ν ψαλμόν, Στιχηρόν ιδιόμελον. Ήχος β’.

Ο φωτί σου άπασαν την οικουμένην αγιάσας, εις όρος υψηλόν μετεμορφώθης αγαθέ, δείξας τοις Μαθηταίς σου την δυναστείαν σου, ότι κόσμον λυτρούσαι εκ παραβάσεως’ διό βοώμέν σοι’ Εύσπλαγχνε Κύριε, σώσον τας ψυχάς ημών.

Συ Κύριε, που με το φως Σου αγίασες την οικουμένη, μεταμορφώθηκες στο υψηλό όρος Θαβώρ, Αγαθέ, δείχνοντας στους μαθητές Σου την δυναμή Σου, ότι δηλαδή μπορείς να λυτρώσεις τον κόσμο, από την παράβαση της αμαρτίας. Γι’ αυτό Σου φωνάζουμε δυνατά: Εύσπλαχνε Κύριε, σώσε τις ψυχές μας.

Κοντάκιον αυτόμελον. Ήχος βαρύς.

Επί του όρους μετεμορφώθης, και ως εχώρουν οι Μαθηταί σου την δοξαν σου, Χριστέ ο θεός εθεάσαντο’ ίνα όταν σε ίδωσι σταυρούμενον, το μεν πάθος νοήσωσιν εκούσιον, τω δέ κόσμω κηρύξωσιν, ότι συ υπάρχεις αληθώς, του Πατρός το απαύγασμα.

Επάνω στο όρος Θαβώρ μεταμορφώθηκες, και όσο μπορούσαν οι μαθητές Σου είδαν με τα ανθρώπινα μάτια τους την δόξα Σου, Χριστέ ο Θεός, για να μπορέσουννα καταλάβουν, όταν θα Σε έβλεπαν να σταυρώνεσαι, ότι το πάθος Σου το υπομένεις με τη θέλησή Σου, και έτσι, να κηρύξουν σε όλο τον κόσμο πως Εσύ είσαι αλήθεια το απαύγασμα του Θεού Πατέρα.

Ο Οίκος

Εγέρθητε οι νωθείς, μή πάντοτε χαμερπείς’ οι συγκύπτοντες εις γήν την ψυχήν μου λογισμοί, επάρθητε και άρθητε εις ύψος θειας αναβάσεως’ προσδράμωμεν Πέτρο και τοις Ζεβεδαίου, και άμα εκείνοις το θαβώριον όρος προφθάσωμεν, ίνα Γνώμεν συν αυτοίς την δόξαν του θεού ημών» φωνής δέ ακούσωμεν, ης περ άνωθεν ήκουσαν, και εκήρυξαν του Πατρός το απαύγασμα.

Σηκωθείτε οι νωθροίλογισμοί μου. Μη θέλετε πάντοτε να σέρνεσθε κάτω στη γη, και να κρατάτε συγκύπτουσα την ψυχή μου. Σηκωθείτε και ανεβείτε στο ύψος της θείας αναβάσεως. Ας τρέξουμε μαζί με τον Πέτρο και τους υιούς του Ζεβεδαίου, να προφθάσουμε μαζί με εκείνους στο όρος Θαβώρ να γνωρίσουμε την δόξα του Θεού, και να ακούσουμε τη φωνή, που από τον ουρανό πάνω άκουσαν και εκήρυξαν παντού ότι ο Χριστός είναι του Θεού Πατρός το απαύγασμα.

Συναξάριον

Τη ς’ του αυτού μηνός (Αυγούστου), ανάμνησις της θείας Μεταμορφώσεως του Κυρίου και θεού και Σωτήρος ημών Ιησού Χριστού.

Στίχοι

Θαβώρ υπέρ πάν γής εδοξάσθη μέρος,
Ιδόν Θεού λάμψασαν εν δόξη φύσιν.
Μορφήν ανδρουμένην κατά έκτην Χριστός αμείψε.

Το όρος Θαβώρ δοξάσθηκε περισσότερο από κάθε μέρος της γης, γιατί είδε τη φύση του Θεού να λάμπει σε όλη της την δόξα. Κατά την έκτη ημέρα ο Χριστός δόξασε την ανθρώπινη μορφή.

Αυτώ η δόξα και το κράτος εις τους αιώνας. Αμήν.

Εξαποστειλάριον αυτόμελον.

Φώς αναλλοίωτον Λόγε, φωτός Πατρός αγεννήτου, εν τω φανέντι φωτί σου, σήμερον εν θαβωρίω, φώς είδομεν τον Πατέρα, φώς και το Πνεύμα, φωταγωγούν πάσαν κτίσιν.

Συ Κύριε, το αναλλοίωτο Φως, που προήλθες από το αγέννητο φως, τον Πατέρα, φανερώθηκες σήμερα ως Φως στο Θαβώριο όρος, και είδαμε σαν φως τον Πατέρα, φως και το Αγιο Πνεύμα, που φωτίζει και οδηγεί στο φως όλη την κτίση.

Εις τους αίνους. Δόξα. Και νυν. Ήχος πλ. δ’. Βύζαντος.

Παρέλαβεν ο Χριστός, τον Πέτρον και Ιάκωβον και Ιωάννην, εισόρος υψηλόν κατ’ ιδίαν, και μετεμορφώθη έμπροσθεν αυτών’ και έλαμψε το πρόσωπον αυτού ως ο Ήλιος, τα δέ ιμάτια αυτού, εγένετο λευκά ως το φώς. Και ώφθησαν Μωυσής και Ηλίας, μετ’ αυτού συλλαλούντες’ και νεφέλη φωτεινή επεσκίασεν αυτούς’ και ιδού φω¬νή εκ της νεφέλης λέγουσα’ Ούτος εστίν ο Υιός μου ο αγαπητός, εν ω ηυδόκησα, αυτού ακούετε.

Ο Χριστός παρέλαβε τον Πέτρο, τον Ιάκωβο και τον Ιωάννη ιδιαιτέρως, και ανέβηκαν σε όρος ψηλό. Εκεί λοιπόν, μεταμορφώθηκε μπροστά τους, και το πρόσωπό Του έλαμψε σαν τον ήλιο, και τα ρούχα Του έγιναν λευκά σαν το φως. Και φανερώθηκαν ο Μωυσής και ο Ηλίαςς να συζητούν μαζί Του, ενώ τους σκέπασε νεφέλη φωτεινή, και ακούσθηκε φωνή από τη νεφέλη να λέγει: Αυτός είναι ο Υιός μου ο αγαπητός. Αυτόν να ακούετε και να υπακούετε.

Μεγαλυνάριον.

Θέλων επιδείξαι τοις μαθηταίς, δύναμιν εξ ύψους, και σοφίαν παρα Πατρός, εν όρει ανήλθες, Χριστέ τω Θαβωρίω, και λάμψας ως Δεσπότης, τούτους εφώτησας.

Θέλοντας να δείξεις στους μαθητές Σου, Κύριε, την ουράνια δύναμή Σου και τη σοφία, που έχεις από τον Πατέρα, ανέβηκες στο όρος Θαβώρ. Και αφού έλαμψες σαν Δεσπότης και Κύριος, τους εφώτισες.

Πηγή: orp.gr (Απόδοση, Μοναχής Θεοδοσίας)